

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นเวลาประมาณเกือบ 10 ศตวรรษ นับตั้งแต่ยุคเริ่มแรกของมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมและการเมือง อย่างเช่น มหาวิทยาลัยโบราณของยุโรป นักศึกษาเคลื่อนไหวในการเรียกร้องเอกราชสำหรับในกลุ่มประเทศเอเชียและแอฟริกา นักศึกษาเป็นพลังสำคัญในการคว่ำลัทธิอาณานิคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวก "นักเรียนนอก" ซึ่งเป็นพวกที่มีความคิดใหม่ ๆ อาทิ ลัทธิมาร์กซิสม์ ลัทธิสังคมนิยม เป็นต้น นักศึกษานานาชาติได้รวมประชุมกันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสังคมและการเมืองเข้าสู่ระบบใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2463 เนห์รู แห่งอินเดียและอัททา เม่งอินโคนที่เรียกได้รับอิทธิพลจากองค์การนักศึกษาและความเคลื่อนไหวของนักศึกษาเหล่านี้

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2490 เป็นต้นมา นิสิตนักศึกษาทั่วโลกมีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วมีการเคลื่อนไหวในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความไม่เป็นธรรม ความไม่เห็นด้วยกับผู้บริหารทางการศึกษา และเลยไปถึงสังคมที่ขุนนายสืบสนของผู้ใหญ่ ซึ่งเขาเห็นว่าควรจะต้องแก้ไข² อย่างไรก็ดีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473 ยังไม่มีอิทธิพลจริงจังต่อการเมืองเท่าเหตุการณ์หลังปี พ.ศ. 2493 การเดินขบวนและความเคลื่อนไหวของนักศึกษา มีอิทธิพลโค่นล้มเปรอง (Peron) แห่งอาร์เจนตินา³

¹ สุรัฐ ศิลปอนันต์, "นิสิตนักศึกษากับการเมือง," วารสารคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 8(ตุลาคม-พฤศจิกายน 2516): 25.
² วลีลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, "นิสิตนักศึกษา: การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา," ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2524, มิถุนายน. หน้า 56.
³ สุรัฐ ศิลปอนันต์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 25.

ในสหรัฐอเมริกา นักศึกษามีบทบาทในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาก คือกลุ่มที่เป็นสมาชิกกรุ่นขาวของพรรค คอมินแครทและรีพับลิกัน ในสมัยประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี หลังจากเริ่มก่อตัวที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ค.ศ. 1964 นักศึกษามีแนวความคิดไปในทางเสรีนิยมมากขึ้น เช่น การต่อต้านให้สหรัฐอเมริกาเข้าไปมีส่วนพัวพันกับสงครามเวียดนาม การสนับสนุนความเสมอภาคในหมู่ประชาชนโดยไม่จำกัดว่าผิวหรือศาสนาใด และการสนับสนุนการช่วยเหลือชนกลุ่มน้อย

ในเยอรมัน กลุ่มนักศึกษาเยอรมันประท้วงการเสด็จเยี่ยมของกษัตริย์อ็อทโทในกรุงเบอร์ลิน เมื่อ 2 มิถุนายน ค.ศ. 1957

ในฝรั่งเศส นักศึกษาสหพันธ์องค์กรนักศึกษาผู้ประท้วง ๖ ประท้วงการเยือนญี่ปุ่นของประธานาธิบดี ไอเซนเฮาว์ และต่อต้านการสร้างสนามบินใหม่ เกือบกันยายน ค.ศ. 1971 เพราะเกรงว่าจะทำให้คนยากจน เกือบรอนจากการเวนคืนที่ดิน

ในเกาหลีใต้ นักศึกษาเกาหลีใต้ต่อต้านเพื่อเอกราชของประเทศ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 และส่งอาสาสมัครช่วยทหารรบในสงครามกับเกาหลีเหนือ และการเกินขนาดของนักศึกษา เมื่อ 19 เมษายน ค.ศ. 1960 ต่อต้านการปกครองของประธานาธิบดีชุงมึนเว็จนสำเร็จ

ในตุรกี นักศึกษาตุรกีเกินขนาดคัดค้านนโยบายต่างประเทศของประธานาธิบดีเมื่อ ค.ศ. 1960 และทำให้ประธานาธิบดีถูกโค่นและถูกแขวนคอไปเสีย

ในพม่า อินโดเนเซีย ฟิลิปปินส์ และประเทศต่าง ๆ ในยุโรป และอเมริกาใต้ นักศึกษาได้มีบทบาททางการเมืองเช่นเดียวกัน

¹ในรงค์ สีนส์วักส์ และรอส ทริสเซีย, อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตย (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517), หน้า 28.

²เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

³บรรพต วีระสัย, สุรพล ราชภัฏสารักษ์ และบวร ประพฤตย์, รัฐศาสตร์ทั่วไป ฉบับครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521), หน้า 203-207.

ส่วนบทบาททางการเมืองของนักศึกษาในประเทศไทยนั้น เริ่มมีมานานแล้วเช่นกัน อาจ
จะกล่าวได้ว่า เมื่อมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทยคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อตั้งขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2459
นั้น บทบาทของนักศึกษาอาจเริ่มมีขึ้นบ้างหลัง พ.ศ. 2459 แต่ไม่เป็นที่ปรากฏแพร่หลาย เพราะ
ในระยะแรก ๆ นั้นบทบาทของนักศึกษาในการต่อต้านรัฐบาล หรือชาวต่างชาติไม่มี ทั้งนี้เพราะเป็น
สมัยที่ประเทศไทยยังปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชและไม่ใคร่เป็นเมืองขึ้นของฝรั่ง¹ อีกทั้งวัฒนธรรม
การเมืองของไทย ซึ่งเน้นการเชื่อฟังผู้ใหญ่และประชาชนไม่มีความรู้สึกผูกพันกับระบอบการเมือง โดย
ถือว่า การเมืองเป็นเรื่องของผู้ปกครอง ผู้มีบุญอำนาจวาสนาเท่านั้น² ต่อมามหาวิทยาลัยแห่งอื่น ๆ
ก็ถูกสร้างขึ้นตามลำดับ คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และถาวรเมือง พ.ศ. 2476 มหาวิทยาลัย
แพทยศาสตร์ พ.ศ. 2485 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2486
วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2507
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2510³ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 นักศึกษา
มหาวิทยาลัยเหล่านี้ได้มีบทบาททางการเมืองต่าง ๆ⁴ เช่น การเดินขบวนสนับสนุนจอมพล ป.
พิบูลสงคราม ให้เรียกร้องคืนแดนอินโดจีนคืนจากฝรั่งเศษ พ.ศ. 2483 ต่อมาในเดือนตุลาคม
2494 นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เกิดความขัดแย้งกับฝ่ายทหาร เนื่องจากนักศึกษาเรียกร
้องให้ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ตีเมรีเวชมหาวิทยาลัยที่ทหารรัฐบาลยึดไว้เนื่องจากการปราบกบฏ
เงี้ยวกั้น เพราะนักศึกษาไม่มีที่เรียน ต้องหยุดเรียน 1 เดือน การเดินขบวนต่อต้านการเลือกตั้ง

¹ ฝรั่ง สิ้นสวัสดิ์, อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตย, หน้า 28-31.

² วิชัย สุวรรณรัตน์, "การปฏิวัติ, รัฐประหาร และกบฏภายหลังการเปลี่ยนแปลงการ
ปกครอง พ.ศ. 2475," ศัพท์การเมือง, ชัยอนันต์ สมุทวณิช และคณะบรรณาธิการ (ไทยวัฒนา
พานิช, 2514) หน้า 97.

³ ฝรั่ง สิ้นสวัสดิ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 28-31.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 31.

ที่ไม่เรียบร้อย พ.ศ. 2500 ซึ่งมีการทุจริตอย่างเปิดเผย เช่น เว้นเหินไฟไฟ นักศึกษาที่เข้าร่วม
 สังกัดการเลือกตั้งถูกกลั่นแกล้งและข่มขู่ นิสิตนักศึกษาทุกสถาบันจึงได้เดินขบวนประท้วง จอมพล ป.
 พิบูลสงคราม และเกิดปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ การเดินขบวนกรณีเขาพระวิหาร พ.ศ. 2505 ใน
 ระหว่าง พ.ศ. 2502-2506 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ปกครองประเทศด้วยความเฝ้าระวังและพยายาม
 พัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า นิสิตนักศึกษาถูกอำนาจขังค้ำไม่มีโอกาสแสดงบทบาททางการเมืองได้
 จัดทำยุคนั้นเป็นยุคเงื้อมมือ นักศึกษาสนใจแต่เรื่องส่วนตัว พยายามศึกษาให้สำเร็จ ทศมา พ.ศ. 2512
 มีการเดินขบวนต่อต้านการขึ้นราคาก๊าซโดยสารพัดและบทบาททางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัย
 ต่าง ๆ ในการเลือกตั้งทั่วไปเดือนธันวาคม พ.ศ. 2512 การเดินขบวนต่อต้านการคอร์รัปชันในจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2513 การเดินขบวนต่อต้านประกาศปฏิวัติ ฉบับที่ 299 กรณี 14 ตุลาคม 2516
 เป็นต้น

ขบวนการนักศึกษาเพิ่มแนวขยายออกไปจนถึงเรื่องเรียกร้องทางการเมือง มีการจัดตั้งศูนย์
 กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ผลของขบวนการนักศึกษาได้ก่อให้เกิดความฉงนไปทั่วโต โดย
 เฉพาะอย่างยิ่งกรณี 14 ตุลาคม 2516 จนมีการขนานนามเหตุการณ์นั้นว่า "การปฏิวัตินักศึกษาไทย"
 หลังกรณี 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา ในสมัยรัฐบาลสัญญา ธรรมศักดิ์ นักศึกษาได้เข้าร่วมงาน
 กับตำรวจทุกสถานี สถานีละ 10 คน เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ประชาชนทำร้ายตำรวจและป้องกันผู้ร้าย
 ที่อาจจะแฝงมาในรูปของนักศึกษา ใ้ช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบการกักขังสินค้าในโกดังเก็บของ
 ของบริษัทต่าง ๆ และไ้เผยแพร่ประชาธิปไตยโดยชุมนุมบ้านต่าง ๆ ในนามศูนย์ส่งเสริมและเผยแพร่
 ประชาธิปไตย (ศสป.) เป็นต้น อิทธิพลของกลุ่มนิสิตนักศึกษาได้ขยายตัวออกไปกว้างขวาง โดย
 ประสานงานกับกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ เช่น กลุ่มกรรมกร กลุ่มชาวไร่ชาวนา ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือ
 ในการเรียกร้องสิทธิและความเป็นธรรมจากรัฐบาล² เช่น กรณีการนัดหยุดงานของโรงงานทอผ้า

¹ประกอบ สุปรักข์, "ขบวนการนักศึกษาในประเทศไทย," เอกสารประกอบการบรรยาย
 วิชาสังคมวิทยาการอุดมศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา
 2523, หน้า 2.

²พอล ศรีสุข, "บทบาทของรัฐบาลไทย พ.ศ. 2518 ศึกษาการรวมกลุ่มพรรคและ
 ความขัดแย้ง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานคร นิสิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 82-171.

การคัดค้านโครงการอ่างเก็บน้ำบางปะอิน การประท้วงเรื่องแร่เชมโก พังงา การขับไล่ฐานทัพ
สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

ในช่วงเวลาต่อมาเกิดกลุ่มหรือศูนย์ต่าง ๆ ขึ้นมากมาย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการแตกแยกใน
ด้านความคิดของนักศึกษา เช่น เกิดศูนย์นักเรียนอาชีวะแห่งประเทศไทย กลุ่มสหพันธ์นักศึกษาเสรี
 ฯลฯ กลุ่มที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากความไม่พึงพอใจบทบาทของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา ฯ ในการ
ดำเนินการเดินขบวนเมื่อ 14 ตุลาคม และหมกบังปัญหาที่จะเผชิญร่วมกันโดยเฉพาะทางคนมีความคิดเห็น
ของตนเอง อากาศจะรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินการเฉพาะอย่าง จะเห็นได้ว่ากลุ่มนิสิตนักศึกษามีบทบาท
ทางการเมืองในระยะสั้นมาก แต่ในที่สุดก็ค่อย ๆ เสื่อมพลังลงตามลำดับ โดยเฉพาะหลังกรณี 6
ตุลาคม 2519 และในปัจจุบันกลุ่มนิสิตนักศึกษาได้เริ่มมีบทบาททางการเมืองโดยมีการประสาน
ระหว่างสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น กรณีการคัดค้านขึ้นค่าโดยสารรถเมล์

จากการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา ก่อให้เกิดการพิจารณาในส่วนของมหาวิทยาลัย
รามคำแหง ตั้งแต่เริ่มตั้ง พ.ศ. 2514 นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่เนือง ๆ เช่น
การประท้วงขับอธิการบดี ในปี 2516 นักศึกษาได้ออกหนังสือชื่อ "มหาวิทยาลัยไม่มีคำตอบ" โจมตี
บุคคลในคณะรัฐบาลอย่างรุนแรง อธิการบดีจึงสั่งสั่งกรรมการสอบสวน แต่หนังสือพิมพ์และประชาชน
แสดงความเห็นคัดค้าน และในปีเดียวกันนี้เองนักศึกษารามคำแหงเข้าไปมีบทบาทสำคัญในศูนย์นิสิต
นักศึกษาแห่งประเทศไทย ซึ่งมีบทบาททางการเมืองในกรณีต่าง ๆ เช่น เป็นตัวแทนนักศึกษาและ
ประชาชนเรียกร้องสิทธิ ค่าเงินการทำงานของรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง
การบริหารและการทหาร ตลอดจนการคอร์รัปชัน ในต้นเดือนตุลาคม 2516 มีการเรียกร้องรัฐธรรมนูญ
มีองค์การนักศึกษาและกรรมการรวมงานนี้ด้วยคณา นักศึกษารามคำแหง 4 คนถูกจับไปคุมขัง มีการ
เรียกร้องจากนิสิตนักศึกษา ประชาชนและหนังสือพิมพ์รุนแรงมาก ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลคณะปฏิวัติ จาก
เหตุการณ์ดังกล่าวนี้จะเห็นว่า การเคลื่อนไหวของนักศึกษาเริ่มจากจุดค่อย ๆ ที่เป็แม่ญิวมีชัยคณมหาวิทยาลัย
ก่อนแล้วที่ความรุนแรงขึ้น มีกลุ่มภายในมหาวิทยาลัยเขาแตกแวง การเรียกร้องกว้างขวางขึ้นและ
มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง

จากเหตุการณ์ต่าง ๆ พอกล่าวได้ว่านิสิตนักศึกษาเป็นพลังทางสังคม และการเมืองที่สำคัญ
โดยเฉพาะในประเทศค่อยพัฒนา นิสิตนักศึกษาจัดเป็นชนชั้นนำอย่างน้อยที่สุดในทางปัญญา นิสิตนักศึกษา

ของหลายประเทศมีบทบาทในทางการเมืองอย่างกว้างขวาง¹ พลังของนักศึกษาไม่ เป็นสิ่งที่น่าจะ
มองข้ามไป พลังความคิด สติปัญญาและกำลังกายของนักศึกษาสามารถเป็นผู้นำสังคมได้ไม่น้อย ถ
นักศึกษามีทัศนคติและความเชื่อที่เป็นประชาธิปไตย นักศึกษาย่อมเป็นผู้ให้ความรู้เรื่องประชาธิปไตย
แก่ประชาชนได้มาก อย่างน้อยก็เริ่มในครอบครัว ต่อมาที่เพื่อนบ้านและขยายวงออกไป ทั้งนี้
การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่ถือสังคมนิยมและการเมืองจึง เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่สถาบันการศึกษา
และประเทศชาติ โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งมีนักศึกษาจำนวนมาก และที่น่าสนใจศึกษาโดยเฉพาะ
นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษา แบบ
กวดวิชาที่มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวិชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ
ชั้นสูง และทะนุบำรุงวัฒนธรรม² เปิดรับนักศึกษาโดยไม่ต้องสอบเข้าและไม่จำกัดและเปิดโอกาสให้
นักศึกษามา เรียนเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวก็ได้ ปัจจุบันมีนักศึกษาจำนวนมากที่สุด สภาพแวดล้อม
ต่าง ๆ เหล่านี้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคุณสมบัติแตกต่างจาก
นักศึกษาสถาบันอื่น ๆ ซึ่งอาจจะส่งเสริมทัศนคติทางสังคมนิยมและการเมือง ของนักศึกษามหาวิทยาลัย
รามคำแหง ทั่วออกไปและมีลักษณะเฉพาะของตนเอง โดยเฉพาะผู้นำกิจกรรมนักศึกษาเป็นนักศึกษาที่
เป็นบุคคลชั้นนำ ในฐานะที่เป็นตัวแทนนักศึกษาในกลุ่มต่าง ๆ และส่วนมากจะเป็นหัวหน้าในกิจกรรม
นั้น ๆ โดยการเลือกตั้งจากนักศึกษาในแต่ละกลุ่ม จึงเชื่อได้ว่าจะเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทาง
สังคมนิยมและการเมือง ของนักศึกษาทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยทัศนคติทางสังคมนิยมและการเมืองของผู้นำกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยราม
คำแหง เป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษา ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นมหาวิทยาลัยเปิด ทำให้

¹ กมล สมวิเชียร, "นิสิตนักศึกษา" ประชาธิปไตยกับสังคมไทย (พระนคร: บริษัท
สำนักพิมพ์ไทรวิชัยพานิชจำกัด, 2516), หน้า 80-81.

² มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักงานอธิการบดี, กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง (กรุงเทพมหานคร: 2518), หน้า 4.

นักศึกษาเป็นกลุ่มประชากรที่มีขนาดใหญ่และคุณลักษณะพิเศษต่าง จากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทัศนคติทางสังคมและการเมือง ของผู้นำกิจกรรม นักศึกษาที่ทำกิจกรรมแตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาทัศนคติทางสังคมและการเมือง ของผู้นำกิจกรรม นักศึกษา ที่มีสถานภาพทางสังคมของครอบครัวแตกต่างกัน (อาชีพของบิดา มารดา และรายได้ของครอบครัว)
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางสังคมและการเมือง ของผู้นำกิจกรรม นักศึกษา กับความคิดเห็นในการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

สมมุติฐานของการวิจัย

การวิจัยทัศนคติทางสังคมและการเมือง ของผู้นำกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎีและเหตุผลต่าง ๆ โดยตั้งสมมุติฐานเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 3 ประการ คือ

1. ผู้นำกิจกรรมนักศึกษาที่ทำกิจกรรมต่างกัน มีทัศนคติทางสังคมและการเมืองแตกต่างกัน
2. ผู้นำกิจกรรมนักศึกษาที่มีสถานภาพทางสังคมของครอบครัวต่างกัน (อาชีพบิดา มารดา และรายได้ครอบครัว) มีทัศนคติทางสังคมและการเมืองแตกต่างกัน
3. ทัศนคติทางสังคมและการเมืองของผู้นำกิจกรรม นักศึกษามีความสัมพันธ์กับความเห็นของผู้นำกิจกรรม นักศึกษาในการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

ความหมายของคำ

"ทัศนคติ" หมายถึง ลักษณะความรู้สึกทางจิตใจของบุคคลอันเนื่องจากการเรียนรู้ ตลอดจนประสบการณ์กระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งในการตอบสนอง ก่อสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับ

"สังคมและการเมือง" หมายถึง แบบแผนความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่คงอยู่ซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจ กฎเกณฑ์ และความมีอำนาจเป็นประการสำคัญ

"ทัศนคติแบบเสรีนิยม" หมายถึง ความรู้สึกในเชิงที่เห็นด้วยต่อการเปลี่ยนแปลง ความเสมอภาค มีความอดกลั้น ใจกว้าง มีเหตุผล เป็นหลักในการแสดงออก ไม่ยึดมั่นในระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด

"ทัศนคติแบบอนุรักษ์นิยม" หมายถึง ความรู้สึกในเชิงที่ไม่เห็นด้วยต่อการเปลี่ยนแปลงของการเคลื่อนไหวซึ่งประเพณีของสังคม นิยมระบบอาวุโส ชอบศักดิ์สิทธิ์โดยขาดความอดกลั้น

"ผู้นำกิจกรรมนักศึกษา" หมายถึง นักศึกษารวมค่าแห่งที่ทำการรมต่าง ๆ ในองค์การนักศึกษา สภานักศึกษา พรรคนักศึกษา ชมรมฝ่ายวิชาการ ชมรมฝ่ายบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ชมรมฝ่ายศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ชมรมฝ่ายกีฬา โดยมีตำแหน่งบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว อาทิ นายกองกิจการนักศึกษา รองนายกองกิจการนักศึกษา ประธานสภานักศึกษา รองประธานสภานักศึกษา ประธานชมรม รองประธานชมรม เทร่ฐฎิจิ เลขานุการ ปฏิคม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวจัยเกี่ยวกับทัศนคติทางสังคมและการเมือง โดยมุ่งศึกษาเฉพาะนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เป็นผู้นำกิจกรรมนักศึกษา ในปีการศึกษา 2524 ซึ่งทำกิจกรรมแตกต่างกัน ดังนี้คือ องค์การนักศึกษา สภานักศึกษา พรรคนักศึกษา 4 พรรค ชมรมฝ่ายบำเพ็ญประโยชน์ 10 ชมรม ชมรมฝ่ายศิลปและวัฒนธรรม 11 ชมรม ชมรมฝ่ายกีฬา 16 ชมรม ชมรมฝ่ายวิชาการ 24 ชมรม ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมดที่เป็นผู้นำกิจกรรมนักศึกษา ในตำแหน่งผู้บริหารกิจกรรมนักศึกษาที่สำคัญ ตำแหน่งต่อไปนี้คือ นายกองกิจการนักศึกษา รองนายกองกิจการนักศึกษา ประธานสภานักศึกษา รองประธานสภานักศึกษา ประธานชมรม รองประธานชมรม เทร่ฐฎิจิ เลขานุการ ปฏิคม ผู้นำกิจกรรมนักศึกษาที่นำมาศึกษาครั้งนี้ 279 คน

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง ทักษะคติทางสังคมและการเมือง ของผู้นำกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งลำดับขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้คือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและรายงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลเหล่านี้มาสร้างกรอบแนวความคิดในการกำหนดปัญหาในการวิจัยและการตั้งสมมุติฐานเพื่อการวิเคราะห์
2. การวางแผนการวิจัย ผู้วิจัยได้วางแผนต่าง ๆ เพื่อกำหนดตัวแปรและกลวิธีที่จะเก็บข้อมูลในการดำเนินการวิจัยโดยกำหนดปัญหาในการวิจัย สภาพปัญหา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทั้งสมมุติฐานการวิจัย พิจารณากำหนดเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนโครงสร้างและปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและกำหนดวิธีวิเคราะห์

การสร้างแบบสอบถาม

สำหรับเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกได้ ดังนี้

- ก. แบบสอบถามตอนที่ 1 ตามเกี่ยวกับประเภทของกลุ่มกิจกรรม และสถานภาพสังคมของครอบครัว (อาชีพบิดา มารดา และรายได้ครอบครัว)
- ข. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติทางสังคมและการเมืองปรับปรุงและดัดแปลงจากแบบสอบถามของ ลิขิต วีระเวทิน¹ และ พ.ท.ท.อรรถ ราชณรงค์² โดยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างประชากร

¹Liichit Dhiravegin, Political Attitudes of the Bureaucratic Elite and Modernization in Thailand, (Bangkok: Thaiwatanapanich, 1974), pp.79-84.

²อรรถ ราชณรงค์, "ค่านิยมทางเศรษฐกิจและทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการศึกษา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523).

ค. แบบสอบถามตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาข้อมูลทาง 1 และประสบการณ์

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และแบบสอบถามวัดทัศนคติทางสังคมและการเมือง สร้างเป็นแบบ Rating Scale โดยแบ่งออกเป็น 6 ลำดับขั้น คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. การทดสอบและปรับปรุงเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ได้นำไปทดสอบหาความสมบูรณ์กับผู้นำกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในตำแหน่ง สวัสดิการ จำนวน 40 คน เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ชัดเจน โดยหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

4. วิธีการส่งแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจัดทำจดหมายเพื่อขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามแนบไปพร้อมกับแบบสอบถาม โดยระบุชื่อโครงการวิจัย วัตถุประสงค์ (ตามหัวข้อข้างในภาคผนวก) ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลประมาณ 5 สัปดาห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5. วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลตามความเหมาะสม ตลอดจนใช้เครื่องคอมพิวเตอร์คำนวณ เพื่อให้ได้ผลวิจัยที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ สถิติที่ใช้ดังนี้

ก. ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรตาม จำแนกตามประเภทของตัวแปรอิสระ ในกรณีที่มีตัวแปรอิสระมากกว่า 2 ค่า โดยใช้สถิติที่เรียกว่า Analysis of Variance (ANOVA)

ข. ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างทัศนคติทางสังคม และการเมืองของผู้นำกิจกรรมนักศึกษากับความคิดเห็นของผู้นำกิจกรรมนักศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

6. รายงานการวิจัย รายงานการวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษร และตารางโดยสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยปรารถนาขอแจ้งที่จะให้บรรดาผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ช่วยให้เกิดประโยชน์ ตามที่คาดไว้ดังนี้

1. ได้ทราบทัศนคติทางสังคมและการเมือง ของผู้นำกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. ได้ทราบความสัมพันธ์ของกลุ่มกิจกรรม สภาสังคมของครอบครัว ทัศนคติทางสังคมและการเมือง ของผู้นำกิจกรรมนักศึกษา และความคิดเห็นในการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย
3. นำข้อมูลที่ได้รับสัมพันธ์เกี่ยวกับความเข้าใจลักษณะทัศนคติทางสังคมและการเมือง ของผู้นำกิจกรรมนักศึกษา และความคิดเห็นในการบริหารงานคณาจารย์ นักศึกษามาใช้ในการวางแผนการบริหารงานคณาจารย์ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. ในฐานะที่นักศึกษา มีบทบาทต่อระบบการเมืองของประเทศ ซึ่งปรากฏมาแล้ว ในอดีตนั้น สภาทัศนคติทางสังคมและการเมืองของผู้นำกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจเป็นเครื่องชี้หรือกระตุ้นในการบงบอกทิศทาง การเมืองของประเทศไทย

